

Ändrad taxeringsrutin

Av förste taxeringsintendenten Erik Lilliesköld

Den handledning i taxeringsrutin som här kommer att presenteras avviker väsentligt från de tidigare redogörelser här om som lämnats i Skattenytt sedan 1963. I flera avsnitt blir framställningen helt ny med hänsyn till de ändrade förutsättningar som databehandlingen av visst material medfört. 1968 års taxering kommer att bli en tröskel till ett nytt redovisningssystem. Ett övergångsskede medför lätt komplikationer och det är alldeles uppenbart att vissa nyheter kommer att ställa nya krav på alla dem som i olika led har att svara för arbetet. Av TN och därmed av TO måste man nu fordra en total trohet mot uppställda krav i fråga om leveranstider. I gengäld får TO mer hjälp än tidigare både i fråga om förberedande åtgärder och genom de ändrade rutinerna för längdföring. För bl. a. dessa rutiner har byråchefen Eric Hallman lämnat en redogörelse i sista häftet 1967 av denna tidning.

Det synes lämpligt att i omedelbar avslutning till denna artikel studera motsvarande kapitel i den "Handledning för arbetet i taxeringsnämnd" som tillställs varje TO. Innan man börjar taxeringsarbetet bör man ha reda på arbetsmaterialets omfattning och vilka hjälpmedel som står till buds. Följande tablå kan tjäna till ledning.

Deklaration, årets och fjolårets
Taxeringsavi
Avskrift av fjolårets inkomstlängd
Avskrift av fjolårets förmögenhetslängd
Fjolårets mantalslängd

Årets mantalslängd
Stomme till årets fastighetslängd
Avskrift av fjolårets fastighetslängd
"Skatte- och taxeringsförfattningarna"
senaste upplagan
Länskungörelsen ang. taxeringsdistrikt
m. m.
Länskungörelsen ang. provnigsnämndens anvisningar
Handledningen
Av taxeringsintendenten utfärdade anvisningar eller eljest tillhandahållna PM o. dyl.

Blanketter för skriftväxling med de skattskyldiga, andra taxeringsnämnder, myndigheter m. fl.

TO underlättar sitt arbete, om han anskaffar en stämpel med sitt namn och sin adress och en annan med taxeringsdistriktets namn.

Det är ytterst viktigt att TO i god tid före taxeringsarbetets början studerar handledning, kungörelser, anvisningar från taxeringsintendenten och de blanketter, som kan komma att användas.

TO bör lämpligen arbeta efter en taxeringsrutin, som kan sammanfattas i följande schema i den mån inte vederbörande förste TI lämnar avvikande anvisningar.

1. Kontrollsummering
2. Avprickning mot fastighetslängd
3. Underrättelser till annan TO
4. Anmaning att deklarerera
5. Teknisk granskning av utbor
6. Fastighetstaxering
7. Teknisk granskning av inbor
8. Sammanträden

9. Underrättelser
10. Avlämnande av materialet till lokal skattemyndighet.

Arbetet underlättas och säkerheten blir större om inte alltför många arbetsmoment sammankopplas vid den förberedande granskningen.

1. Kontrollsummering

Denna bör om möjligt göras med maskin, varvid åtminstone jordbruksbilaga, sammandrag över utbetalda löner och förmögenssammanställningar maskinsummeras. Summeringen av huvudblankettens sista sida liksom kontrollen av överföringarna dit bör lämpligen anstå tills den tekniska granskningen är klar.

2. Avprickning mot fjolårets fastighetslängd

Avprickningen avser taxeringsvärden och underlag för beräkning av skogsårdsavgift (summan av taxeringsvärdena på skogsmark och växande skog). Sistnämnda "underlag" införes direkt på särskild plats på deklarationens sista sida, varvid TO särskilt bör kontrollera om fastigheten innehafts hela beskattningsåret samt om fastigheten ägts av en eller flera personer. Underlaget skall nämligen fördelas mellan ägarna på samma sätt som garantibeloppet. En samtidigt kontroll av procentavdrag resp. garantibelopp och värdeminskningsavdrag synes lämplig liksom av intäkter av sådana en- och tvåfamiljsfastigheter, vars inkomster skall beräknas enligt schablon. Alla förändringar i ägarförhållandena skall naturligtvis noga uppmärksammas i samband med avprickningen av taxeringsvärdet. Anteckningar härom göres lämpligen på en minneslista för senare komplettering av årets fastig-

hetslängd, kontroll av eventuella realisationsvinster och inkomst genom avyttring av växande skog i samband med avyttring av marken samt upprättande av förteckningar enligt 32 § 2 mom. taxeringskungörelsen m. m. (se härom nedan under punkt 7). Överensstämmelse skall givetvis råda mellan förmögensbilagan och årets fastighetslängd, eftersom denna speglar förhållandena vid taxeringsårets ingång och därmed beskattningsårets utgång. Om ändring sker av taxeringsvärdet vid särskild fastighetstaxering, skall detta alltså beaktas vid förmögenhetstaxeringen.

Den som läst min artikel om taxeringsrutin förra året har kanske lagt märke till att jag nu inte sagt något om avprickning mot debiteringslängd. Det är medvetet. Vid 1969 års taxering kommer erforderliga uppgifter om debiterad skatt m. m. att återfinnas på taxeringsavin. Vid 1968 års taxering kommer lokal skattemyndighet att i den mån det är möjligt manuellt förse taxeringsavierna med dessa uppgifter. Om så skett skall TO givetvis kontrollera avdragen i deklarationen mot avin. Där emot torde TO inte, såsom tidigare skett, behöva kontrollera avdragen mot debiteringslängden.

3. Underrättelser till annan TO

I samband med genomgång av fastighetslängden är det lämpligt att skriva ut och skicka underrättelser enligt formulär nr 16, d. v. s. underrättelser om inkomst av fastighet i annan kommun än hemortskommunen till TO i den kommun där fastigheten är belägen. I underrättelsen bör TO tydligt ange sin fullständiga adress och den skattskyldiges deklarationsnummer i hemortskommunen samt på blanket-

tens baksida lämna ev. uppgifter om insättning och uttag på skogskonto. Om dessa uppgifter angivits, bör underrättelsen från den kommun där fastigheten är belägen om den där verkställda taxeringen (formulär 18) kunna förväntas så snart denna skett. Den inkomna underrättelsen kontrolleras mot den allmänna deklARATIONEN och insorteras i denna, varvid en ändring av nettointäkten direkt utföres på deklARATIONENS sista sida (sammanställningen till statlig inkomstskatt). Då av deklARATIONEN framgår att skattskyldig har fastighet i annan kommun än hemortskommunen, är det tillrådligt att på fastighetsbilagan med streck under kommunens namn markera att ifrågakvarande fastighet inte är belägen i hemortskommunen och således där skall beaktas endast vid stats-taxeringen. Om möjligt bör TO i samband med att underrättelse enligt formulär 16 sändes undersöka huruvida den skattskyldige vid taxeringen till kommunal inkomstskatt i hemortskommunen kan helt utnyttja allmänna avdrag och ortsavdrag m. m. Om så inte skulle vara fallet, bör regelmässigt underrättelse härom (formulär 20) samtidigt översändas till den kommun där fastigheten är belägen. Det är synnerligen viktigt att varje TO skyndsamt fullgör sin aviseringsskyldighet. Eljest kan taxeringsarbetet förryckas, både för honom för andra.

4. Anmaning att deklarerera

För att kunna följa det schema för leverans av färdiggranskade deklARATIONER som i år kommer att uppställas för varje TN är det nödvändigt att deklARATIONER också kommer till TO i god tid. Erfarenhetsmässigt finns varje år ett stort antal skattskyldiga, som först efter påstötning,

s. k. *erinran*, eller efter en direkt *anmaning* förmås att lämna sin deklARATION. Begreppet "erinran" är inte författningens enligt reglerat på annat sätt än genom följande passus i 36 § TF: "Innan anmaning utfärdas, bör den deklARATIONSSKYLDIGE, om detta kan ske utan olägenhet, på lämpligt sätt erinras om deklARATIONSSKYLDIGHETEN". Vem som har rätt att utfärda erinran anges inte, men det är uppenbart att den som får anmana också får erinra. Något formellt hinder föreligger inte för t. ex. lokal skattemyndighet att utfärda erinran på TN:s (underförstådda) uppdrag. Sådan erinran kommer i år att göras av de lokala skattemyndigheterna några veckor efter avlämnandet av första delen av deklARATIONERNA till TO, om inte annat meddelas. TO bör därför kunna räkna med att han vid årets taxering kan bortse från erinran och direkt på blankett nr 3 a anmana den försumlige att deklarerera.

Tidsfristen för deklARATIONENS avlämnande bör angivas till 5 dagar med hänsyn till att vederbörande redan fått erinran. TO måste givetvis förvissa sig om att den deklARATIONSPLIKTIGE inte fått anstånd enligt 34 § TF. En kopia av förste TI:s beslut härom bör vid tiden för anmaningen ha tillställts TO. Anmaning kan lämpligen sändas i lösbrev men förnyad anmaning med vitesföreläggande bör alltid sändas med *postdelgivning*. Dröj inte med vitesföreläggandet. Vitets storlek avpassas efter förhållandena i det enskilda fallet. Vitesföreläggandet måste användas med urskillning av hänsyn både till de skattskyldiga och till den omständliga procedur som utdömande av ett förelagt vite innebär. Vite bör därför föreläggas endast om TO kan räkna med att den försumlige kommer att taxeras och att taxering-

en inte lämpligen kan åsättas utan deklaration. Försumlighet trots anmaning med vite bör snarast anmälas till förste TI och inte sparas till dess arbetet i TN är över.

5. Teknisk granskning av utbor

Den tekniska granskningen av deklARATIONERNA måste vid 1968 års taxering sättas igång praktiskt taget omedelbart efter det materialet kommit TO tillhanda. TO i lokalt taxeringsdistrikt torde i allmänhet kunna börja med deklARATIONSGRANSKNINGEN redan omkring den 1 mars, vilket är nödvändigt om de första leveranserna skall kunna ske i slutet av samma månad eller i början av april. Ordningföljden har inte längre den betydelse som den haft tidigare år men fortfarande gäller att TO bör ta utbodeklARATIONERNA först (se 66 § TF). Med *utbo* menas här skattskyldig, som har sin hemvist i annan kommun men som skall taxeras kommunalt för inkomst av fastighet eller rörelse i det taxeringsdistrikt där fastigheten är belägen. Huvudparten torde vara sommarstuguägare. Ev. rörelsedeklaration eller annan deklaration, som skall behandlas av TN i särskilt taxeringsdistrikt, skall dock omgående överlämnas till lokal skattemyndighet för överföring till denna nämnd. I de flesta fall gäller granskningen enbart garantibelopp för fastighet. I dylik fall kan med fördel underrättelse (nr 18) till vederbörande TN i den skattskyldiges hemortskommun genast utskrivas med genomslagskopia, alltså utan avvaktan av TN:s beslut. Underrättelsen bör dock inte översändas förrän efter sammanträdet.

6. Fastighetstaxeringen

Allmän fastighetstaxering, som i princip sker vart femte år, ägde rum år 1965.

Under åren mellan allmän fastighetstaxering sker *särskild* fastighetstaxering. För den särskilda fastighetstaxeringen har riksskattenämnden utfärdat anvisningar rörande notering av uppgifter till grund för längdföring. Dessa anvisningar innebär i korthet följande. I den *stomme till fastighetslängd* som enligt 18 § TK senast den 31 mars avlämnas till TN får denna inte föra in beslut eller göra ändringar. Lokal skattemyndighet (LSKM) har på särskild förteckning, benämnd *föredragningspromemoria*, noterat de redovisningsenheter som enligt myndighetens mening bör bli föremål för TN:s prövning. Föredragningspromemorian används av TN som avprickningslängd, underlag för utskrift av anmaningar m. m. TN:s beslut skall *alltid* redovisas på deklARATIONSBLANKETT, vare sig deklaration avlämnats eller ej. I sistnämnda fall skall överst på blanketten anges: "Upplagd av TN". För redovisningsenheter, som upptagits i föredragningspromemorian gör TN i dennas kolumn 4 avprickning i raden för respektive enhet, om TN redovisat beslut härom på vederbörlig deklARATIONSBLANKETT, eljest anteckning att åtgärd ej vidtagits. Nyttillkomna redovisningsenheter skall inte skrivas till i föredragningspromemorian (inte heller i stommen till fastighetslängd). TO bör noga sätta sig in i dessa anvisningar med bilagor, som visar exempel på en föredragningspromemoria, två av TN upplagda fastighetsdeklARATIONER och en hjälpblankett för omtaxerad jordbruksfastighet. (Den som inte deltagit i allmän fastighetstaxering bör nog inte ge sig på särskild fastighetstaxering av jordbruksfastighet utan samråd med taxeringssektionen.)

I övrigt kan sägas om särskild fastighetstaxering att den bör ägnas samma

omsorg som inkomsttaxering. Till grund för den bör om möjligt ligga en av ägaren eller innehavaren upprättad deklARATION, som alltså bör infordras genom anmaning (blankett Anm. 2). Så snart TO erhållit nyssnämnda föredragningspromemoria bör erforderliga anmaningar göras med ledning av denna. Bifoga därvid lämpligen vederbörlig deklARATIONSblankett. Vid omtaxering av jordbruksfastighet bör senaste allmänna fastighetsdeklARATIONEN rekvireras från länsstyrelsen.

Med hänsyn till att den särskilda fastighetstaxeringen skall vara avslutad senast den 15 maj under taxeringsåret (29 § TK) är det synnerligen angeläget att den företages så snart som möjligt, d. v. s. vid ett av de första sammanträdena med TN.

7. Teknisk granskning av inbor

Med inbor avses sådana skattskyldiga som inom distriktet skall taxeras till statlig inkomstskatt. Den tekniska granskningen kan naturligtvis varieras men bör ske efter en bestämd rutin.

Det kan vara lämpligt att först fastställa den skattskyldiges civilstånd m. m. med ledning av mantalslängdernas uppgifter och i deklARATIONEN lämnade upplysningar. Kontrollera t. ex. om ensamstående den 1 november beskattningsåret haft hemmavarande barn under 16 resp. 18 år. Anteckningar om civilstånd m. m. göres å deklARATIONENS sista sida i rummet "Taxeringsnämndens anteckningar".

Kontantberäkning av jordbrukares deklARATIONER bör ske som en rutinkontroll i betydligt större omfattning än som för närvarande är fallet i lokala TN. Kontantberäkningen kan göras med räknemaskin. Om deklARATIONEN därvid visar kontantunderskott eller ett för lågt belopp

för beräknade personliga levnadskostnader, bör beräkningen utskrivas på härför avsedd blankett. I början är det kanske tillrådligt att skriva direkt på dylik blankett. De flesta TO har f. ö. inte tillgång till räknemaskin. TN får inte avvika från en deklARATION med stöd av en kontantberäkning, som den skattskyldige inte beretts tillfälle att bemöta.

TO bör redan från första början i samband med den tekniska granskningen av deklARATIONERNA föra löpande anteckningar rörande de uppgifter som omnämnas i 32 § 2 mom. taxeringskungörelsen (värdeminskning av skog, brott mot skattestrafflagen, eftertaxering, gåvor m. m.) eller i 5 § tillämpningskungörelsen till förordningen om taxering för inkomst av medel som insatts å skogskonto. De olika förvärvskällorna granskas efter den ordning inkomstlagen har i deklARATIONEN, dock att jordbruksinkomst gärna kan sparas till sist. Ordningen skulle då bli: annan fastighet, tjänst, tillfällig förvärvsverksamhet och kapital och i anslutning härtill förmögenhetsredovisningen samt sist jordbruk. Rörelse medtages ej här, då rörelseidkares deklARATIONER förutsättes granskade av andra än TO i lokal TN, för vilka denna artikel är avsedd.

I fråga om *annan fastighet* är räntebidragen en vanlig felkälla. Praktiska blanketter för kontroll av ränteavdrag står dock TO till buds. För fastighet som deklARERAS på formulär nr 6 a bör TO särskilt utreda större avdrag för reparation och underhåll liksom huruvida 6 a eller 6 b skall användas. Observera att schablonberäknad intäkt överstiger två procent av taxeringsvärdet, om detta överstiger 100.000 kronor, under det att procentavdrag och garantibelopp alltid är två procent.

Vid *inkomst av tjänst* kontrolleras t. ex. att redovisade intäkter överensstämmer med inkomna kontrolluppgifter. Vid bristande överensstämmelse tillskrives den skattskyldige för närmare förklaring (blankett nr RSN 340), i vilken arbetsgivare ovillkorligen måste namngivas. Huruvida intäkterna med avseende å den allmänna tilläggs pensioneringen redovisats under rätt underrubrik (E 1 eller E 2) bör TO däremot ej fästa avseende vid. Som exempel på en lätt konstaterbar felaktighet kan nämnas att äkta makar, som båda har folkpension, deklarerar denna gemensamt. Tag från början som princip att taxera vardera maken för sig, annars blir det lätt ett materiellt felaktigt resultat. Yrkade kostnadsavdrag granskas. Ofta finns det anledning att tillskriva den skattskyldige för erhållande av upplysningar (blankett nr 7 ev. nr 9 a). Uppenbara formella felaktigheter rättas naturligtvis. Exempelvis förekommer det inte alltför sällan att den skattskyldige underlåtit att avrunda summa avdrag.

Inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet. Vid ovan omnämnd undersökning av ändringar beträffande äganderättsförhållanden rörande fastigheter kan det ha framkommit, att den skattskyldige tidigare ägt fastighet som inte längre redovisas i deklarationen. TO måste då undersöka om fastigheten avyttrats under sådana förhållanden att skattepliktig realisationsvinst uppstått. En ny TO bör visserligen snarast försöka lära sig principerna för en sådan beskattning men bör, om han inte själv är säker, ta kontakt med taxeringssektionen. Intäkt genom restitution, avkortning etc. deklarerar ofta fel. Likaså är överföringen till sammanfattningarna på deklarationens sista sida ofta felaktig.

Inkomst av kapital och förmögenhet

redovisas å gemensam bilaga till deklarationen (formulär nr 1 g), som i förekommande fall bör infordras. Beträffande inkomst av kapital bör exempelvis kontrolleras, att dödsbo ej yrkat schablonavdrag, som endast kan tillkomma fysisk person. Förmögenhetsredovisningen ger ofta en god bild inte blott av den skattskyldiges ekonomi utan även av hans levnadsstandard under beskattningsåret och är nödvändig för kontantberäkningar. Sådana underlättas om man vid förmögenhetsbilagans siffror för bankmedel m. fl. tillgångar och skulder med blyerts antecknar förändringar sedan föregående år. I de fall då redovisad behållen förmögenhet närmar sig 100.000 kronor eller överstiger nämnda belopp bör bl. a. kontrolleras att värdena å levande och döda inventarier samt å inneliggande lager, aktier m. m. icke upptagits med för låga belopp.

Inkomst av jordbruk. Vid granskningen härav kan det vara lämpligt att börja med jordbruksbilagans första sida och av där ifyllda siffror söka skaffa sig en allmän bild av fastighetens storlek och jordbrukets omfattning. Komplettera gärna felande arealuppgifter och notera fjolårets djurbestand med blyerts bredvid deklarationens siffror. Uppgifter angående skogskonto kollas, dels mot fjolårets deklaration och dels mot andra och tredje sidans uppgifter för uttag respektive insättning liksom naturligtvis mot kontrolluppgifter och bankkvitton och slutligen med förmögenhetsbilagan (formulär 1 g).

På jordbruksbilagans andra sida kontrolleras först intäkterna med ledning av inkomna kontrolluppgifter. Såväl noteringar i deklarationen som kontrolluppgifter avprickas. Ofta omfattar en post i jordbruksbilagan, t. ex. köpeskilling för sålt virke, intäkter från ett flertal håll.

Samtliga belopp varå kontrolluppgifter lämnats bör därvid antecknas vid uppgiften på bilagan eller på en av kontrolluppgiftslapparna. Om kontrolluppgifterna ej täcker hela deklarerade intäkten, kan det vara skäl att begära att den skattskyldige specificerar beloppet, bl. a. därför att vissa uppköpare slarvar med kontrolluppgiftslämnandet. Taxeringssektionen bör underrättas om sådant slarv iakttagits. Om den skattskyldige yrkat att någon del av t. ex. kreatursförsäljning skall utgöra skattefri realisation, bör TO noga göra sig underrättad om garantier eller presumption för att försäljningen ingår som ett led i en definitiv driftomläggning. Handledningen och ett flertal meddelanden från riksskattenämnden (återgives regelbundet i Skattenytt) torde vägleda i flertalet fall, men en kontakt med vederbörande taxeringssektion kan vara på sin plats.

Tredje sidans naturaförmåner m. m. granskas mot föregående års deklaration med däri gjorda anteckningar om TN:s beslut rörande de olika förmånsvärdena och mot länskungörelsen med prövningsnämndens anvisningar. Givetvis tages hänsyn till beslut av prövningsnämnden, därest sådant föreligger. På sina håll finns en hjälptabell som snabbt ger värdet av hushållsprodukterna. Värderingen av naturaförmåner — bostad, hushållsprodukter och bränsle — liksom av den privata delen av kostnaderna för elström har ofta visat, att mycket olika uppfattningar råder hos skattemyndigheterna och hos de skattskyldiga. I deklarationen anges ofta ett lägre antal rum än bostaden faktiskt omfattar. Att TO måste se upp för undervärderingar är uppenbart och det kan vara klokt att under den kommande föredragningen i nämnden höra sig för om

t. ex. bostadens storlek och standard, även om TO — vilket han i tveksamma fall bör göra — skrivit till den skattskyldige och begärt upplysningar. I fråga om värderingen av bränslet kan behöva framhållas, att det är värmevärdet och inte bränslets kvalitet som beskattas. Förutsättning för beskattning är dock att bränslet tagits från den egna eller brukade fastigheten. Enligt praxis beskattas dock ej bränsle från rivningsvirke.

Jordbruksbilagans avdragsposter — andra och tredje sidans högerspalter — granskas. Speciell uppmärksamhet bör här ägnas åt yrkade avdrag för inköp av levande och döda inventarier, för underhåll av byggnader och markanläggningar samt för värdeminskning av skog. Underhållsavdrag i fråga om byggnader bör prövas med ledning av en specificerad uppdelning mellan avdragsgilla och icke avdragsgilla kostnader å särskilda bilaga till deklarationen eller blankett härför, som tillhandahålles av taxeringssektionen. Deklarationer som innehåller yrkande om avdrag för värdeminskning av skog bör snarast möjligt översändas till taxeringssektionen för granskning och kontroll mot skogsloggaren.

Det kan vara lämpligt att redan i samband med granskningen göra kortfattade anteckningar beträffande sådana intäkter och kostnader som bör bli föremål för ändring eller i vart fall närmare prövning. Såväl föredragningen i TN som utskrivandet av avvikelser underlättas av sådana samlade anteckningar. Skriv smått, läsligt och bara med blyerts! Deklarationen kan komma att vandra genom fler instanser.

I den mån av deklarationen framgår, att om- eller nybyggnad verkställt under beskattningsåret till mer väsentliga be-

lopp, göres separat anteckning därom i och för den särskilda fastighetstaxeringen (som dock kan ha hunnit avslutas, i vilket fall taxeringsintendenten underrättas).

Vid granskningen av jordbruksbilagan får givetvis den *varuskattepliktiga omsättningen* inte förbises.

Granskningen av *allmänna avdrag* för *debiterad* kommunal skatt, tilläggs pensionsavgift och sjukförsäkringsavgift har redan berörts. Kontrollen av *schablonavdraget* för kommunalskatt torde inte bli svår vid 1968 års taxering. Det är emellertid viktigt att TO gör denna kontroll, om den inte utförts av lokal skattemyndighet och TO fått bekräftelse på det. Huvudvikten vid granskningen av allmänna avdrag måste liksom tidigare läggas på avdragna försäkringspremier och på förvärsavdragen.

All utredning bör i möjligaste mån göras innan deklARATIONERNA föredrages i TN. I fråga om sådana deklARATIONER som vid granskningen antingen inte föranlett någon som helst anmärkning eller endast blivit formellt rättade är det praktiskt att på deklARATIONENS sista sida pricka av resp. utföra taxeringarna i samband med granskningen. För övriga deklARATIONER bör man vänta med dessa åtgärder till TN fattat beslut.

8. Sammanträden

Även om TO regelmässigt utför huvudparten av allt arbete med granskning av deklARATIONER och själv föreslår det övervägande antalet avvikelser från desamma, är det viktigt att hålla i minnet att det inte är TO utan TN som fattar beslut. Vid TN:s första sammanträde skall de ändringar i skatte- och taxeringsförfattningarna som berör TN:s verk-

samhet liksom de av prövningsnämnden fastställda anvisningarna för den årliga taxeringen genomgås (25 § taxeringskungörelsen). Vid detta första sammanträde skall TN även välja granskningsmän och justeringsmän och besluta i övriga frågor enligt formulär till protokoll, som tillhandahålles av taxeringssektionen. Något enbart förberedande sammanträde medhines inte, utan TO måste räkna med att vid det första sammanträdet — som bör äga rum omkring den 20 mars — föredra ett lagom kvantum deklARATIONER. Vid sammanträdet får deklARATIONEN inte vandra runt mellan alla ledamöter. Enligt 50 § 1 mom. taxeringsförordningen får endast TO, kronoombudet och de ledamöter i TN som därtill utses av nämnden granska deklARATIONERNA. Det kan vara praktiskt att utse olika granskningsmän för olika delar av taxeringsdistriktet men bara en för varje. I inte alltför stora distrikt torde det räcka med en granskningsman för hela materialet. Övriga ledamöter har naturligtvis rätt att fråga om sådant som kan ha betydelse för taxeringen men får i övrigt nöja sig med TO:s föredragning. Arrangemanget med särskild granskningsman är tillkommet i den skattskyldiges intresse och sammanhänger med sekretessbestämmelserna. TO bör hålla på denna ordning, som är ägnad att påskynda arbetet i nämnden. Vad taxeringsförordningen (59—72 §§) och taxeringskungörelsen (21—33 §§) innehåller om arbete inom TN bör läsas av TO. Bestämmelserna har utförligt kommenterats i "handledningens" första kapitel. Här skall endast erinras om skyldigheten (enligt 61 § 1 mom.) att kungöra sammanträdet genom anslag inom kommunen och underrätta länsstyrelsen, d v s förste TI.

Alla avvikelser från TO:s förslag an-

tecknas noga i deklARATIONEN, liksom extra avdrag för nedsatt skatteförmåga. De senare antecknas på deklARATIONENS sista sida i rummet för "Taxeringsnämndens anteckningar" med det vid vardera taxeringen medgivna beloppet och med angivande av anledningen till avdraget, t. ex. Sjukdom, Invaliditet, Folkpension (eller Fp). Underhåll av närstående, Ex. min.

Detaljerade anvisningar om vad som skall noteras på deklARATIONENS fjärde sida kommer i år att utfärdas av riksskatte-nämnden. Samtliga TO kommer härjämte att få personlig handledning vid grupp-sammanträden under medverkan av representanter för lokal skattemyndighet. Här skall endast framhållas nödvändigheten av att TO verkligen sätter sig in i dessa och övriga direktiv rörande de formella kraven och följer dem.

Liksom tidigare skall TO eller krono-ombudet, om han utfört granskningen, sätta sitt signum på deklARATIONEN (21 § taxeringskungörelsen).

9. Underrättelser

Underrättelser till andra taxerings-nämnder om innehav av fastighet utom hemortskommunen sändes så skyndsamt som möjligt efter föredragningen av utbodeklARATIONERNA (formulär nr 18).

Underrättelser till de skattskyldiga om avvikelser från deklARATIONERNA förekommer av två slag, preliminär och slutlig avvikelse. Jämlikt 65 § taxeringsförordningen skall den skattskyldige beredas tillfälle att yttra sig över ifrågasatt avvikelse från deklARATIONEN så snart inte avvikelser avser rättelse av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende eller "då eljest yttrande av den skattskyldige uppenbarligen icke är erforderligt för

frågans bedömande". I de flesta fall måste således en slutlig avvikelse föregås av underrättelse om ifrågasatt eller *preliminär avvikelse*. Sådana underrättelser utskrivs medelst genomslagskopior, varvid förhandsunderrättelsen omedelbart tillställs den skattskyldige i lösbrev. Underrättelserna om slutlig avvikelse förvaras lämpligen för sig tills de utsändes, medan kopia däremot inlägges i deklARATIONEN. Om den skattskyldige inkommer med erinringar, föredras dessa jämte vederbörande deklARATION på nytt vid nästa sammanträde. Vidhåller TN därvid sitt tidigare beslut, användes den redan upprättade underrättelsen som underrättelse om slutlig eller *definitiv avvikelse* med tillägg att erinran inte föranlett ändring av tidigare fattat beslut. Föranleder däremot inkommen erinran ändring av det preliminära beslutet, makuleras den tidigare utskrivna underrättelsen och ny sådan utskrivs med genomslagskopior. Det kan vara på sin plats att framhålla vikten av att preliminära avvikelser verkligen utsändes i samtliga fall utom vid rättelser o. dyl. enligt ovan.

Olika uppfattningar synes råda om TO:s rätt att utsända underrättelse om preliminär avvikelse utan TN:s hörande. Författningstexten (65 § TF) ger ingen direkt ledning men sedd i sitt sammanhang i kapitel VIII "Om taxeringsnämndernas verksamhet m. m." vill det synas som om en avvikelse, som innefattar avgörande i sak (63 §), låt vara endast preliminärt beslutad, är en TN:s angelägenhet. Enligt min mening bör TO inte skicka ut underrättelse om preliminär avvikelse förrän TN beslutat härom, om förslaget är osäkert, allra minst om det grundar sig på kontantberäkning eller annan skönsuppskattning. Underrättelseblanket-

tens text är sådan att något hinder för TO att använda den för sina egna — för nämnden ännu ej kända — förslag inte föreligger och utnyttjat med stor försiktighet kan ett sådant förfarande kanske vara ägnat att påskynda arbetet.

De slutliga underrättelserna översänds genom rekommenderat brev, om möjligt före juni månads utgång. Observera att den skattskyldige får extraordinär besvärsmått, om han ej erhållit underrättelse om avvikelse senast den 15 juli (99 § TF). Såsom särskilt viktigt måste framhållas, att underrättelsen måste omfatta samtliga avvikelser och att *skälen* för avvikelserna anges (69 § TF).

Hur avfattandet av skälen skall göras finns ingenstädes uttalat. Det bör framgå av underrättelsen om avvikelsen grundar sig på en författningsbestämmelse, rättspraxis eller en skälighetsbedömning. Försök att undvika sådana ord som ”författningsenligt”. Angiv i stället vilken författningsbestämmelse som ligger till grund för avvikelsen. Om praxis åberopas, bör om möjligt även åsyftat rättsfall anges. Den skattskyldige bör nämligen ha möjlighet att själv bedöma rättsfallets tillämplighet på hans situation. Stundom torde riksskattenämndens anvisningar kunna åberopas även i en rättsangelägenhet. I ännu högre grad gäller detta förhandsbesked från riksskattenämnden.

I rena uppskattningsfrågor kan det vara svårt nog att ange skälen. Här torde en hänvisning till riksskattenämndens eller prövningsnämndens anvisningar ofta vara tillfyllest, givetvis under förutsättning att tillämplig passus presenteras eller åtminstone anges. Om en skattskyldig på jordbruksbilaga till sin deklaration upptagit bostadsförmån för bostad om 2 rum

och kök men TN uppskattat bostaden till 4 rum och kök, skall givetvis det ändrade rumsantalet anges i underrättelsen. I många fall torde en precisering av skälen vara i det närmaste omöjlig och den skattskyldige får nöja sig med en knapphändig motivering. *Något* angivande av skälen måste emellertid finnas på varje underrättelse om avvikelse från en deklaration. Innan underrättelsen går ut bör TO fråga sig: Kan den skattskyldige förstå avvikelsen och varför den skett, så att han ev. kan bemöta den?

10. Avlämnande av deklARATIONER m. m.

Av TN slutligt behandlade deklARATIONER skall liksom tidigare år överlämnas till lokal skattemyndighet för längdföring. Även nu gäller att överlämnandet skall ske *inom en vecka efter varje sammanträde*. Både sammanträden och avlämnande måste emellertid uppdelas och ske kontinuerligt i en helt annan utsträckning än tidigare. I fråga om lokalt taxeringsdistrikt skall deklARATIONER och uppgifter i allt väsentligt ha avlämnats för längdföring senast den 15 juni. Å andra sidan gäller alltså att TN inte i något fall får helt avsluta sitt arbete före den 10 juni. En styrning av arbetet inom varje län är ofrånkomlig och därför kommer varje TO att från förste taxeringsintendenten eller lokal skattemyndighet efter samråd med denne erhålla ett schema för arbetets bedrivande. Ett sådant schema måste anses bindande för TN. Svårigheten att följa schemat och övriga anvisningar vid årets taxering bör inte förstoras men en förutläggning för att arbetet skall lyckas är att alla sätter igång så snart den första leveransen av material kommer och kan bestämmelserna dessförinnan.